

SENÁT PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY

15. FUNKČNÍ OBDOBÍ

VÝBOR PRO ÚZEMNÍ ROZVOJ, VEŘEJNOU SPRÁVU A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

99. USNESENÍ

z 21. schůze konané dne 12. srpna 2026

k problematice požárů ve volné krajině a v lesích, zejména ve velkoplošných chráněných územích, a k situaci v Národním parku České Švýcarsko

Výbor pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí, v návaznosti na svou 20. schůzi konanou dne 1. července 2026 věnovanou problematice velkoplošných požárů a na výjezdní zasedání do oblasti národních parků České a Saské Švýcarsko, v souvislosti s opakovanými požáry v Národním parku České Švýcarsko, zejména s rozsáhlým požárem v květnu 2026 a s požárem v roce 2022, a v návaznosti na svá předchozí usnesení k problematice požárů a národních parků (zejména usnesení č. 83 ze dne 8. června 2022, č. 89 ze dne 9. srpna 2022, č. 94 ze dne 25. října 2022 a č. 22 ze dne 22. března 2023), a po rozpravě

VÝBOR

I. konstatuje, že

- a) Česká republika čelí – obdobně jako celá střední Evropa – trvale rostoucímu riziku vzniku rozsáhlých požárů ve volné krajině a v lesích v důsledku změny klimatu; opakující se období extrémního sucha, vysoké teploty a prodlužující se požární nebezpečné období zasahují i krajinu a ekosystémy, které v minulosti nehořely, včetně území jižní Moravy, kde se projevují znaky aridizace a stepního charakteru krajiny;
- b) riziko dále zvyšují změny druhové a věkové skladby lesních porostů a rozsáhlé objemy odumřelého stojícího i ležícího dřeva, které jsou zejména ve zvláště chráněných územích důsledkem kalamitních stavů a bezzásahového režimu a které představují značné množství hořlavé hmoty a současně snižují průchodnost a přístupnost území;
- c) opakované požáry v Národním parku České Švýcarsko potvrdily přetrvávající systémové nedostatky: po dosud největším lesním požáru v novodobé historii České republiky v roce 2022, při němž shořelo přes 1 000 hektarů, došlo v květnu 2026 k dalšímu rozsáhlému požáru, který si vyžádal vyhlášení zvláštního stupně požárního poplachu, nasazení mimořádných sil a prostředků, přičemž se opětovně projevila nedostatečná průchodnost a přístupnost území pro složky integrovaného záchranného systému, obtíže s dopravou hasební vody do nepřístupného terénu a bezprostřední ohrožení životů, zdraví a majetku (mimo jiné ohrožení domova pro seniory);

- d) výbor se problematikou opakovaně zabýval a svými předchozími usneseními opakovaně žádal vládu a Ministerstvo životního prostředí o přijetí konkrétních opatření; odpovědi ministerstev však byly neúplné, opožděné, nebo zůstaly zcela bez reakce a podstatná část požadavků nebyla dosud naplněna;
- e) orgány státní správy ochrany přírody opakovaně odůvodňují nečinnost odkazem na omezení daná právními předpisy, legislativou, zejména zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, a zákonem č. 133/1985 Sb., o požární ochraně; přestože je zákon č. 114/1992 Sb. předpisem v gesci Ministerstva životního prostředí;
- f) ochrana přírody musí být vykonávána způsobem, který současně zajišťuje ochranu života a zdraví osob, bezpečnost návštěvníků, dostatečnou ochranu majetku a možnost účinného zásahu složek integrovaného záchranného systému při mimořádných událostech;

II. žádá vládu České republiky, resp. odpovědná ministerstva, aby

- a) zřídila meziresortní pracovní skupinu k problematice prevence velkoplošných požárů ve volné krajině a ve zvláště chráněných územích, za účasti Ministerstva vnitra, Ministerstva životního prostředí, Ministerstva zemědělství, Hasičského záchranného sboru ČR, a za účasti zástupců dotčených samospráv, s úkolem připravit konkrétní návrhy legislativních i organizačních opatření a předložit je výboru nejpozději do 31. prosince 2026;
- b) systémově zajistila dostatečné investiční i provozní financování jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí, zejména v územích se zvýšeným požárním rizikem a v oblastech s častými zásahy u rozsáhlých lesních požárů, včetně jejich technického vybavení, odborné přípravy a materiálního zabezpečení;
- c) zajistila refundaci nákladů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí vzniklých při velkých zásazích u velkoplošných požárů, včetně požárů v Národním parku České Švýcarsko v květnu 2026;
- d) předložila návrh systémového řešení financování preventivních protipožárních opatření ve zvláště chráněných územích, včetně zajišťování dlouhodobých hasebních vodních zdrojů, přístupových cest a nástupních ploch pro techniku;

III. žádá Ministerstvo životního prostředí, aby u jím řízených organizací:

- a) důsledně zajistilo průběžnou údržbu a průchodnost základní cestní sítě, turistických tras, cyklotras a dalších komunikací v národních parcích případně i v chráněných krajinných oblastech, včetně odstranění překážek vzniklých v důsledku kůrovcové kalamity, požárů nebo dlouhodobě neprováděné údržby;
- b) při výkonu státní správy ochrany přírody důsledně zohledňovalo požadavky požární prevence, bezpečnosti návštěvníků, přístupnosti území i pro složky integrovaného záchranného systému a ochrany života, zdraví a majetku; i lesních ekosystémů a dalších cenných částí naší přírody, a to i v případě experimentální eliminace porostů označených za nepůvodní (např. kroužkování modřínů v Národním parku České Švýcarsko v době kůrovcové kalamity);

- c) důsledně využívalo všech nástrojů, které současná právní úprava již poskytuje pro provádění preventivních opatření ke snížení požárního rizika a pro zpřístupňování území, zejména institutu výjimek ze zákazů (např. § 16 odst. 2 písm. n, o, ...) ; § 16a odst. 1 písm. e) zákona 114/92 sb.) , návštěvního řádu národního parku, vymezení klidových území a vyhrazených cest a tras, plánu péče a zásad péče o národní park, jakož i nástrojů k zajištění údržby a průchodnosti cestní sítě, namísto odkazování na jejich údajnou nemožnost z důvodů legislativních překážek;
- d) předložilo výboru písemný přehled konkrétních ustanovení právních předpisů, která podle názoru Ministerstva životního prostředí nebo správ národních parků brání provádění preventivních opatření, údržbě cestní sítě, zpřístupňování území, budování protipožárních opatření nebo zajištění bezpečnosti návštěvníků, a současně navrhlo jejich konkrétní legislativní řešení; a to i s ohledem na skutečnost, že zákon č. 114/1992 Sb. je předpisem v gesci Ministerstva životního prostředí, které je oprávněno samo iniciovat jeho změnu; přehled i návrhy předloží do 31. října 2026;
- e) zpracovalo jednotnou metodiku prevence požárů ve velkoplošných chráněných územích České republiky, zejména v národních parcích, a předložilo ji k připomínkám odborníkům na požární bezpečnost i složkám integrovaného záchranného systému;
- f) vyhodnotilo zkušenosti získané při požárech v Národním parku České Švýcarsko v letech 2022 a 2026 a promítlo je do metodických postupů správ národních parků, orgánů ochrany přírody a správců lesního majetku ve vlastnictví státu, včetně přehodnocení nakládání s odumřelým dřevem a hořlavou hmotou v požárně exponovaných lokalitách, podél přístupových koridorů a v blízkosti sídel;

IV. ukládá předsedovi výboru, aby

- a) vyžádal od vlády a dotčených ministerstev písemné odpovědi na toto usnesení i na dosud nenaplněné body předchozích usnesení výboru, a to v termínech stanovených tímto usnesením;
- b) zařadil na program výboru vyhodnocení plnění tohoto usnesení, a to nejpozději do 31. března 2027;
- c) o obsahu tohoto usnesení informoval dotčené kraje a obce a jednal se zástupci dotčených samospráv a Hasičského záchranného sboru ČR;

V. pověřuje

předsedu výboru senátora Zbyňka Linharta, aby předložil toto usnesení předsedovi Senátu Parlamentu České republiky a příslušným ministerstvům.

Zbyněk Linhart v. r.
předseda výboru

Helena Pešatová v. r.
ověřovatelka výboru

